

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

RZECZOZNAWCA

1. Informacje ogólne

Rzeczoznawca ocenia rzeczy, zjawiska, zachowania, zdarzenia. Ekspertyzy te przedstawia s dom, firmom ubezpieczeniowym, osobom fizycznym, organizacjom konsumenckim, cechom rzemie lniczym, organizacjom handlowym itp., w celu umo liwienia swoim klientom podj cia wła ciwych decyzji.

Do zada rzeczoznawcy nale :

- porównywanie poszczególnych cech ocenianego przedmiotu ze wzorem
- dokonywanie oceny przedmiotu za pomoc miar, wag analizy fizycznej i chemicznej
- okre lanie warto ci danego przedmiotu
- szukanie wad ukrytych przedmiotu.

W zawodzie rzeczoznawcy wyst puj specjalizacje. Rzeczoznawca samochodowy dokonuje oceny auta uszkodzonego np. w wyniku wypadku czy kolizji drogowej; zbiera informacje dotycz ce wypadku, awarii auta, identyfikuje pojazd, okre la przyczyny wypadku, sporz dza kosztorys naprawy, wskazuje sposób naprawy.

Rzeczoznawca samochodowy mo e tak e wykona ocen samochodu na pro b klienta zainteresowanego kupnem lub pod k tem prawdopodobie stwa zderze na zlecenie prokuratury, s dów czy policji oraz ocen techniczn pojazdu.

W obr bie specjalizacji rzeczoznawcy do spraw kryminalistyki rozró nia si podspecjalno ci: mechanoskopi , fizykochemi , daktyloskopi , fonoskopi , specjalizacj polegaj c na badaniu dokumentów, badania fotograficzne, badania broni i amunicji oraz badania z zakresu biologii.

Mechanoskopia to dziedzina kryminalistyki, która zajmuje si badaniem ladów zostawionych przez jakie narz dzia (np. porównaniem przedmiotów ze

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

ładami z miejsca zdarzenia). Fizykochemicy zajmują się badaniem cieczy, materiałów łatwopalnych, wybuchowych, narkotyków, rozpoznawaniem cieczy niewiadomego pochodzenia. Specjaliści od daktyloskopii zajmują się pobraniem i badaniem łańcuchów z miejsca przestępstwa. Fonoskopia to dziedzina leżąca głównie na celu określenia autentyczności nagrania, identyfikacji osoby na podstawie analizy zapisu mowy, odczytywanie zapisów mowy zęby jako ci, identyfikacji urządzeń nagrywających.

Badanie dokumentów polega na identyfikacji osoby na podstawie pisma rącznego, sprawdzeniu autentyczności dokumentów (np. dyplomów, praw jazdy, banknotów) oraz zabezpieczeniu dokumentów przed fałszerstwami.

Badania fotograficzne polegają na ocenie zdjęć i określeniu ich autentyczności pod kątem fotomontażu. Rzecznik może tak e określi, jakim sprzętem została wykonana fotografia oraz jakie techniki i gdzie został wykonany fotomontaż.

Badania broni i amunicji służą określeniu np. legalności broni, jej ewentualnego udziału w przestępstwie, jej pochodzenia. Rzecznik może tak e oceni, czy broń nadal nadaje się do użytkowania.

Ekspert z zakresu badań biologicznych zajmuje się pobieraniem i badaniem łańcuchów biologicznych ludzkich, zwierzęcych lub roślinnych z miejsca zdarzenia.

Ponadto rozróżnia się rzeczoznawców następujących specjalności: budowlanego (tworzy opinie techniczne), majątkowego (określa wartość nieruchomości, maszyn, przedmiotów), jakości handlowej produktów rolniczych oraz rolniczego.

Praca rzeczoznawcy jest bardzo różnorodna. Jej forma, zakres obowiązków, miejsca wykonywania czynności zawodowych (miejsca oględzin, biura) są ściśle uzależnione od specjalizacji rzeczoznawcy. Mogą wystąpić sytuacje, kiedy rzeczoznawca musi pracować w nocy czy w weekend.

Jest to praca samodzielna, o charakterze indywidualnym. W pracy rzeczoznawca ma regularny bezpośredni kontakt z ludźmi, co wymaga umiejętności

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

rozmowy, rozwiązywania konfliktów. Praca rzeczoznawcy jest pracą urzędniczą, ma charakter usługowy.

2. Wymagania

Różnorodność specjalizacji narzuca różnorodne wymagania dla kandydatów na rzeczoznawców. Wspólne cechy wszystkich to: umiejętność wydawania obiektywnych opinii, odpowiedzialność, dokładność, cierpliwość, spostrzegawczość, umiejętność logicznego myślenia, zdolność koncentracji uwagi, podzielność uwagi, wytrwałość, rzetelność, bezwzględna uczciwość oraz stałe poszerzanie wiedzy z zakresu danej dziedziny.

Wymagania są ściśle uzależnione od specjalizacji.

Rzeczoznawca samochodowy powinien charakteryzować się sprawnym zmysłem dotyku. Rzeczoznawca ds. kryminalistyki powinien mieć dobry zmysł wchłonięcia i smaku (fizykochemicy) oraz odporność psychiczną. Specjalista od fonoskopii powinien się charakteryzować dobrym słuchem, a ekspert mechanoskopii – sprawnie posługiwać się narzędziami. Rzeczoznawca specjalizujący się w daktyloskopii, badaniu dokumentów, mechanoskopii powinien mieć dobry wzrok.

W związku z koniecznością częstego przemieszczania się rzeczoznawca powinien być mobilny, a tym samym mieć sprawny układ ruchu.

Osoby pracujące w tym zawodzie, mające bezpośredni kontakt z innymi ludźmi, powinny się odznaczać dobrym wzrokiem i słuchem, umoliwianym rzetelnymi ocenami i swobodną komunikacją.

Ponieważ rzeczoznawca wykonuje także prace biurowe, niezbędną jest umiejętność obsługi komputera i innych urządzeń biurowych.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

3. Czynniki utrudniające zatrudnienie w zawodzie

Czynnikami utrudniającymi pracę w zawodzie rzeczoznawcy jest niepełnosprawność narządu słuchu lub wzroku, która nie może być skorygowana aparatem słuchowym lub okularami.

4. Możliwość zatrudnienia w zawodzie osób z niepełnosprawnościami

4.1. Osoby z dysfunkcją narządu ruchu

Możliwie jest podjąć zatrudnienie przez osoby z niewielką dysfunkcją kończyn górnych oraz z niewielką i znaczną dysfunkcją kończyn dolnych, w tym poruszających się na wózku inwalidzkim. Zatrudnienie jest uzależnione od wykonywanej specjalizacji oraz właściwego przygotowania środowiska pracy.

4.2. Osoby z dysfunkcją narządu wzroku

Zawód mogą wykonywać osoby słabosłyszące w przypadku zapewnienia im odpowiednich pomocy technicznych oraz właściwego przygotowania środowiska i stanowiska pracy, np. pod kątem stworzenia możliwości percepcji sygnałów alarmowych.

4.3. Osoby z dysfunkcją narządu słuchu

Osoby z taką dysfunkcją mogą pracować w zawodzie rzeczoznawcy pod warunkiem możliwości korygowania jej aparatami słuchowymi, które zapewnią możliwość swobodnego porozumiewania się z ludźmi. Zatrudnienie wymaga przystosowania środowiska pracy.

W przypadku osób słabosłyszących, od których wymagana będzie komunikacja werbalna, konieczna jest odpowiednia korekcja słyszenia za pomocą aparatu słuchowego.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Możliwość zatrudnienia osób głuchych i głuchoniemych (dotyczy tylko osób potrafiących posługiwać się językiem polskim w piśmie) jest ograniczona. Osoby te mogą wykonywać zawód na wybranych stanowiskach pracy warunkowo, po racjonalnym dostosowaniu zakresu zadań, identyfikacji indywidualnych barier i przystosowaniu środowiska oraz stanowiska pracy (technicznym i organizacyjnym).

4.4. Osoby z dysfunkcją sfery psychicznej

Osoby z chorobami psychicznymi mogą pracować w zawodzie pod warunkiem, że praca – poza wyjątkowymi sytuacjami (wyjazdy, sytuacje kryzysowe w firmie) – nie zaburza ich rytmu dnia i nocy i jest zachowana zasada równego traktowania pracowników.

4.5. Osoby z epilepsją

Osoby cierpiące na epilepsję mogą wykonywać zawód na wybranych stanowiskach pracy pod warunkiem, że napady padaczkowe występują sporadycznie, są sygnalizowane przez aury, występują głównie wieczorem lub w nocy, nie powodują zbyt dużego zmęczenia i stosunkowo szybko następuje regeneracja sił po ich wystąpieniu, a przebieg choroby nie prowadzi do charakterystycznej padaczkowej.

W przypadku tej choroby decyzja o podjęciu zatrudnienia powinna być rozpatrywana indywidualnie. Takie osoby mogą być zatrudnione warunkowo, po racjonalnym ograniczeniu zakresu zadań do sytuacji, w których możliwy jest stały nadzór i ewentualna szybka pomoc.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

5. Potrzeba przystosowania stanowiska pracy do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnościami

5.1. Osoby z dysfunkcją narządu ruchu

Osoby z dysfunkcją kończyn górnych

W przypadku osób z niewielką dysfunkcją kończyn górnych może być wskazane ograniczenie lub eliminacja zadań wymagających dużej sprawności ręki i palców oraz zastosowanie indywidualnych pomocy technicznych, które usprawniają pracę biurową. Osobom z dysfunkcją jednej kończyny górnej potrzebne są pomoce techniczne (ortezy, protezy) ułatwiające lub umożliwiającej im pracę, w tym obsługę komputera. Obecny poziom technologiczny w zakresie dostosowywania sprzętu komputerowego do potrzeb osób ze znacznymi dysfunkcjami kończyn górnych umożliwia korzystanie z niego osobom z porażeniami i przykurczami. Dostosowanie może dotyczyć obsługi klawiatury komputerowej i myszki do komputera stacjonarnego bądź innych, bardziej zaawansowanych rozwiązań.

Osoby z dysfunkcją kończyn dolnych

Ze względu na ograniczoną mobilność praca wymaga właściwej organizacji, umożliwiającej wykonywanie niektórych lub wszystkich zadań w pozycji siedzącej lub w pozycji stojącej z podparciem bioder i pleców.

Dla osób z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych, poruszających się o kulach, może być potrzebne zainstalowanie uchwytów i poręczy ułatwiających wstawanie i podpieranie się podczas stania. Ułatwieniem mogą być poręcze wzdłuż dróg komunikacyjnych.

Kolejną możliwością adaptacji to dostosowanie przestrzeni stanowiska pracy i wysokość położenia blatów biurka do indywidualnych potrzeb oraz umieszczanie wykorzystywanych materiałów w zasięgu ręki pracownika. Siedzisko należy

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

przystosowa do indywidualnych potrzeb pracownika z niepełnosprawno ci , w tym zapewni regulowan wysoko , uchylne siedzisko, regulowany podnó ek, blokad kół, regulowane lub indywidualnie profilowane oparcie tylne, regulowane i odchyłane podłokietniki.

Poruszanie si na wózkach inwalidzkich wymaga likwidacji barier architektonicznych w miejscu pracy i w drodze do zakładu pracy. Ci gi komunikacyjne powinny by wystarczaj co szerokie i pozbawione progów, drzwi do pomieszcze i wind odpowiedniej szeroko ci. W miejscu pracy trzeba powi kszaj przestrze manewrow stanowiska pracy oraz zapewni dost pno wykorzystywanych urz dze , narz dzi pracy i materiałów. Nale y zapewni cz ciowe lub całkowite wyeliminowanie zada i czynno ci wymagaj cych du ej sprawno ci ruchowej.

W przypadku wykonywania zawodu przez osoby ze znacznymi dysfunkcjami narz du ruchu w obr bie ko czyn dolnych mo e si pojawi problem z dost pem do wszystkich budynków i miejsc, w których trzeba wykona ekspertyz . Dlatego, ze wzgl du na ograniczone mo liwo ci tych osób, mo e by wskazane wyeliminowanie z zakresu obowi zków niektórych działań , pomocna mo e si okaza praca zespołowa, z mo liwo ci podziału obowi zków.

5.2. Osoby z dysfunkcj narz du wzroku

Osoby słabowidz ce powinny stosowa szkła korekcyjne lub soczewki kontaktowe, które zapewni ostro widzenia. Mo liwe jest wykorzystywanie oprzyrz dowania powi kszaj cego (np. lupy powi kszaj cej, powi kszalnika).

Wymagane jest te dobre przygotowanie stanowiska pracy – do wietlenie miejsca i stanowiska pracy, przygotowanie kontrastowego, ciemnego tła biurka oraz eliminacja potencjalnych ródeł ol nienia (matowe powierzchnie). Prac usprawnia stała lokalizacja elementów rodowiska i stanowiska pracy. W przypadku pracy z komputerem mo na wykorzystywa specjalne edytory tekstu powi kszaj ce litery i

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

grafik . Dodatkow opcj wspomagaj c prac osoby słabowidz cej jest wprowadzenie d wi ku towarzysz tego wykonywaniu poszczególnych czynno ci na komputerze.

5.3. Osoby z dysfunkcj narz du słuchu

Osoby słabosłysz ce

Osoby z tak dysfunkcj powinny korygowa słuch aparatem słuchowym (zwłaszcza w cz stotliwo ciach pasma mowy) w stopniu umo liwiaj cym im swobodne, werbalne komunikowanie si (słuch wydolny socjalnie), co jest szczególnie wa ne w przypadku osób pracuj cych w zespole lub kontaktuj cych si z klientami. Je li to mo liwe, zaleca si ograniczenie hałasu tła oraz pogłosu w pomieszczeniu pracy w celu poprawy warunków percepcji d wi ku oraz warunków komunikacji werbalnej.

Wskazane jest równie rozszerzenie sygnalizacji ostrzegawczej o sygnalizacj wietln lub wizyjn uzupełniaj c d wi kowe sygnały bezpiecze stwa w miejscach potencjalnego przebywania pracownika (pomieszczenie pracy, toaleta, pokój socjalny, itp.), o sygnalizacj wibracyjn lub z wykorzystaniem przewodnictwa kostnego, informuj c o ewentualnym niebezpiecze stwie.

Zaleca si , aby urz dzenia teleinformatyczne, takie jak telefon, komputer itp., były – w miar mo liwo ci – dostosowane do aparatów słuchowych (np. mog by wyposa one w systemy p tli indukcyjnej lub FM). Urz dzenia komunikacyjne mog by równie wyposa one w sygnalizacj wizyjn , drganiow lub z wykorzystaniem przewodnictwa kostnego.

Pomocny w pracy jest wewn trzny system komunikacji z osobami słysz cymi.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Osoby głuche i głuchonieme

(dotyczy tylko osób posługujących się językiem polskim w piśmie)

Możliwość zatrudnienia osób z tego rodzaju niepełnosprawnością jest ograniczona. Osoba głucha lub głuchoniema powinna pracować na wybranych stanowiskach, na których nie ma konieczności kontaktowania się z osobami spoza zespołu. Zatrudnienie takiej osoby wymaga właściwej organizacji pracy, ewentualnie współpracy tłumacza języka migowego oraz wprowadzenia wewnętrznego systemu komunikacji z osobami słyszącymi w zespole pracowniczym. W komunikowaniu się z zespołem współpracowników pomagają również znaki i symbole ułatwiające szybkie porozumiewanie się w trakcie pracy. Dodatkowo niezbędne jest zapewnienie bezpieczeństwa pracy przez zainstalowanie np. sygnalizacji świetlnej, wizyjnej lub wibracyjnej informującej o ewentualnym niebezpieczeństwie w miejscach potencjalnego przebywania pracownika (w pomieszczeniu pracy, toalecie, pokoju socjalnym itp.) lub o stanie wykorzystywanych urządzeń.

Zaleca się, aby osobie z tego rodzaju dysfunkcją był przydzielony opiekun na wypadek ewakuacji.

5.4. Osoby z dysfunkcją sfery psychicznej

Pracownik podejmujący pracę w tym zawodzie powinien być w przyjazny sposób zapoznawany ze strukturą i kulturą organizacyjną firmy. Powinien także otrzymać jasne i niedwuznaczne informacje oraz instrukcje odnośnie do podejmowanych zadań.

W firmie zatrudniającej pracownika z tą niepełnosprawnością należy wprowadzić przyjazny tryb informowania o jego problemach zdrowotnych czy społecznych. Najlepiej, gdy wie o nich „osoba zaufania”. Można także wypracować obyczaj, że członkowie zespołu pracowniczego interesują się sytuacją społeczną oraz zdrowotną pracownika i biorą ją pod uwagę we współpracy. Mogą się przy tym uczyć podmiotowego traktowania pracownika z niepełnosprawnością – pozyskiwać

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

wiedzą o jego sytuacji przede wszystkim od niego samego lub – za jego wiedzą i aprobatą – z innych źródeł.

W sytuacji kłopotów z psychicznymi i społecznymi stronami swojej pracy pracownik mógłby korzystać ze wsparcia asystenta zawodowego/trenera pracy. Trener pracy może wywodzić się spośród współpracowników lub być specjalnie w tej roli zatrudniony w firmie. Może też wspierać pracownika z ramienia upoważnionej do tego organizacji. Możliwość wsparcia przez trenera pracy byłaby jednak ograniczona tylko do sfery emocji i relacji z innymi, a więc nie dotyczyłaby kompetencji zawodowych, i powinny obejmować tylko pewien niedługi odcinek/odcinki czasu pracy. Na co dzień pracownik powinien jednak pracować samodzielnie – zgodnie z samodzielnym charakterem stanowiska pracy.

Ponadto zatrudniona osoba powinna mieć możliwość elastycznego czasu pracy i zakresu obowiązków, co oznacza, że w wyjatkowej sytuacji (zwłaszcza z jej chorobą czy niepełnosprawnością) zakres obowiązków na tym stanowisku zostanie zmodyfikowany w sposób możliwy do zaakceptowania przez pracodawcę. Powinna istnieć także możliwość okresowego zastąpienia pracownika przez inną osobę.

5.5. Osoby z epilepsją

Osoby chore na padaczkę, które uzyskały akceptację lekarza specjalisty, powinny pracować w zespole, a praca powinna być nadzorowana. Powinna to być praca spokojna, niewywołująca stresów i napięć, które mogłyby prowokować napady. Środowisko pracy nie może stwarzać potencjalnych zagrożeń w razie emisji choroby, nie może być również źródłem niebezpieczeństwa i narażać osobę chorej na dodatkowe urazy.

Osoba z epilepsją, wykonująca ten zawód, powinna dobrze znać swoją chorobę i umieć szybko rozpoznawać aury poprzedzające napad.

Współpracownicy powinni być dobrze poinformowani o tym, w jaki sposób – w razie wystąpienia napadu – mogą prawidłowo udzielić pomocy.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Uwaga. Każdy przypadek zatrudnienia osoby z niepełnosprawnością oraz przystosowania stanowiska pracy do potrzeb i możliwości tej osoby należy rozpatrywać indywidualnie.

w zakresie projektowania obiektów, pomieszczeń
oraz przystosowanie stanowisk pracy
dla osób niepełnosprawnych o specyficznych potrzebach

